

GHANA HÅNDSLAG

**SÅDAN BANER VI VEJ
FOR BEDRE UDDANNELSE**

**NY AFRIKA-STRATEGI FRA REGERINGEN.
- MEN DET ER OP AD BAKKE AT
FÅ VISUM TIL DANMARK**

INTENSE DAGE I NORDGHANA

GHANA VENSKAB
Partnerskab for forandring

NO. 2 / 2024

LANGVARIGE PARTNER-SKABER SKABER RESPEKT

**AF LENE MARIE ANDREASEN,
GENERALSEKRETÆR I GV**

TIL HVERDAG ARBEJDER OSMAN ABDEL-RAHMAN PÅ ET BESKEDENT KONTOR I TAMALE. HER HAR GENNEM RIGTIG MANGE ÅR VÆRET LEDER AF VORES PARTNERORGANISATION GHANAIAN DEVELOPING COMMUNITIES ASSOCIATION (GDCA), OG DENS ARBEJDE ER IKKE GÅET UBEMÆRKET HEN.

En fredag i november var Osman således at finde på La Palm Beach Hotel i Accra, et fornemt hotel ved kysten - langt fra hans hjemmebane. Her blev der afholdt Ghana Philanthropy Awards, og her modtog Osman og GDCA en pris i kategorien 'inclusive development' som en anerkendelse af arbejdet. Det er ikke den første pris, Osman har modtaget, for GDCA har fået bred anerkendelse for at være en af de stærkeste civilsamfundsorganisationer i Nordghana. Anerkendelsen er GDCA's egen fortjeneste, men det lange seje træk skyldes i høj grad partnerskabet med Ghana Venskab.

Vores mangeårige partnerskab med GDCA, og vores andre partnere, har skabt forudsætningerne for opbygning af kernekompetencer og modeller, der med tiden har tiltrukket andre donorer.

Det er der flere eksempler på. School for Life (SfL) har gennem årene været et af de stærkeste kort i kampen om at skaffe donormidler, herunder store bevillinger fra USA og England. Siden har SfL videreudviklet sig selv og er blevet en af de stærkeste fortalere for kvalitetsgrunduddannelse i Ghana. Det har tiltrukket nye muligheder og donorer, herunder CLEAR projektet, som er finansieret af Global Partnership for Education. Det betyder, at SfL i dag har mere end 100 ansatte, og kun en lille del finansieres nu af E4L programmet. E4L står for Empowerment for Life. Alligevel er SfL ikke i tvivl om den fortsatte betydning af partnerskabet med Ghana Venskab. Derfor er vores SfL-udvalg også involveret i planerne for fejring af SfLs 35-års jubilæum næste år. Det er ikke mange andre lokale civilsamfundsorganisationer, der har overlevet så længe og det skal naturligvis markeres med maner.

Ghana Venskabs yngste partnerskab er med Youth Empowerment for Life Ghana (YEFL-Ghana). Partnerskabet blev formaliseret i 2010, da YEFL blev en af E4L programmets partnere med ansvar for ungdomsarbejdet. Det har de gjort godt, og YEFL-Ghana har skabt opmærksomhed langt udenfor Nordghana. YEFL-Ghana arbejder ikke kun for unge, den er også ledet af unge, da bestyrelsen består af repræsentanter for ungdomscentre i Nordghana. Den tilgang, koblet med YEFL-Ghanas resultater med at styrke unge politisk og økonomisk, tager kegler hos andre donorer. Senest har YEFL-Ghana sammen med et konsortium af andre lokale organisationer søgt USAID, som er den amerikanske pendant til Danida, om et stort ungdomsprojekt - vi taler her om ca. 100 millioner over 5 år.

Det er endnu ikke endeligt afgjort om de får projektet, men de er kommet meget langt. De er blandt andet blevet inviteret til en samskabende proces i Accra, hvor projektet er blevet videreudviklet sammen med USAID, og det er i sig selv noget helt nyt. Et projekt af den størrelsesorden vil være en gamechanger for YEFL-Ghana, så vi venter alle i spænding. Hvis det mod forventning ikke lykkes, vil der formodentlig opstå andre muligheder, som GV er klar til at støtte. Muligheder for donorfinansiering kommer og går, men partnerskaber består!

LEDER

Osman Abdel-Rahman (i midten) fik i november overrakt en pris ved Ghana Philanthropy Awards - også GVs generalsekretær Lene Marie Andreassen var med ved overrækkelsen.

I DETTE NUMMER

- 02** LEDER
LANGVARIGE PARTNERSKABER
SKABER RESPEKT
- 04** GHANA OVERBLIK
DÅRLIG HØST - MEN HÅB
OM FREDELIGT VALG
- 06** NOTER
- 08** SÅDAN BANER VI VEJ FOR
BEDRE UDDANNELSE
- 11** INGEN MÅ LADES TILBAGE
- 12** UNDREN OG TAKNEMMELIGHED
- 13** GHANA SANGEN 2024
- 14** ER DANMARK KLAR TIL MINDRE
HØJ CIGARFØRING?
- 17** BOGANMELDELSE
- 18** BOLDEN BRINGER
DEM TIL EUROPA
- 19** INTENSE DAGE I NORDGHANA
- 20** HVOR END HAVET
SKYLLER DIG OP
- 22** AFRICA IS NOT A COUNTRY
- 24** BAGSIDE KAMPAGNE: STØT
GHANA VENSKABS KLIMAFOND

DÅRLIG HØST - MEN HÅB OM FREDELIGT VALG

AF THOMAS GROTKJÆR NIELSEN

IGEN I ÅR EN DÅRLIG HØST, FORDI REGNEN IKKE KOMMER SOM NORMALT. DET BETYDER FØDEVAREMANGEL OG HØJERE PRISER. PRÆSIDENTVALGKAMPEN ER I FULD SVING. FOLK HÅBER PÅ ET FREDELIGT VALG. GHANA OPLEVER FORTSAT SVÆRE ØKONOMISKE TIDER TRODS MAKROØKONOMISK FREMGANG.

Majshøsten har slået fejl i år, og det vækker stor bekymring for fødevarer sikkerheden i Nordghana. Majs udplantes normalt i begyndelsen af maj, så den kan vokse sig stor med den normale regn i maj og juni. Men i år udeblev regnen næsten totalt i maj og juni, og majsens stod forpjuget og stort set uden kolber, da denne forfatter var i Nordghana i september. Tidligere på året havde høsten af sheanødder også slået fejl.

Majs er en meget vigtig afgrøde for fødevarer sikkerheden for mange på landet, da man kan opbevare majs i flere måneder. Majs er derfor måske den vigtigste madressource i de kommende 6-8 måneder uden signifikante nedbørsmængder, og hvor bønderne derfor ikke kan dyrke deres marker.

Sheanødder er en vigtig indkomstkilde, som bønderne samtidig er gået glip af. Nu mangler folk også den indtægt til at købe alternative fødevarer til deres egen majs med. Det er således en dobbelt krise. Den manglende høst vil selvsagt også drive prisen på forædlede produkter med sheanødder op i de kommende måneder i forretningerne i Accra og på verdensmarkedet.

CHOKOLADEN BLIVER DYRERE. UANSET HVAD

Høsten af kakaobønner er også kun på halvdelen af det normale i år. Det betyder højere chokoladepriser for os alle - også her i Danmark.

Den manglende høst skyldes primært forskydninger i regntiden - med relation til klimaforandringerne. Noget, som nogle stadig betegner som "dårligt" eller "ugunstigt" vejr.

Men den dårlig høst skyldes også en stigning af angreb fra en kendt kakaotræs-virus. Det er faktisk værre end klimarelateret "dårligt" vejr, fordi virussen betyder ingen høst overhovedet fra et angrebet træ. De fleste syge træer dør helt efter få år.

Virussen spredes af såkaldte uldlus, som "hopper" fra træ til træ, og forårsager "hævelser" af grene, frugt og rødder. Der findes faktisk en vaccine til kakaotræer, men den er dyr og mange kakaobønder har hverken råd til den eller adgang til den. Der forsøges med såkaldte afstandsbælter, hvormed man adskiller sunde kakaotræer fra virus-syge træer.

Hvis ikke klimaforandringer og virusangreb var nok, så står kakaobønder fra nytår overfor en ny administrativ byrde, når en ny EU-lov træder i kraft, som har til formål at beskytte og bevare skove rundt om i verden. Med andre ord: Et nobelt formål.

Loven forbyder salg af råvarer som kakao, palmeolie, soja, træ osv. fra områder, hvor der i de senere år har fundet afskovning eller skovforringelser sted.

For at en virksomhed kan bevise, at dets varer ikke kommer fra steder med afskovning eller skovforringelser, skal kakaobønder nu til at foretage omfattende geooptagelser af deres jord. Ellers kan de ikke længere sælge til virksomheder, der sælger produkter til EU-landene. Det betyder ekstraudgifter, som nogle kakaobønder ikke har råd til, og derfor må de sælge til anden side, og givetvis til en lavere pris. For at gøre ondt værre, har EU-kommissionen endnu ikke offentliggjort de endelige konkrete retningslinjer for loven.

BLIVER VALGET ANERKENDT?

Ghana er bredt kendt i verden for sin demokratiske tradition siden militærkuppene i 1970-80'erne i en region, hvor mange lande kæmper med at afholde regelmæssige valg. Magten har skiftet fredeligt mellem de to vigtigste partier flere gange de sidste cirka 30-40 år, og såkaldte valgtvister i 2012 og 2020 blev "løst" via en domstol.

Men anerkendelse af et valg er måske lige så vigtigt som

selve valghandlingen og resultatet. Her kæmper Ghana mere og mere. Faktisk har den nuværende opposition ikke anerkendt udkommet af sidste valg i 2020. Det er på mange måder problematisk for tilliden og et samarbejdende folkestyre. Det er manglende opbakning og tillid til valginstitutionerne som f.eks. valgkommissionen, men også til meget af det juridiske system og politiet.

Den 13. december 2020 sagde John Mahama, NDC's spidskandidat også dengang, om valgresultatet "Jeg står foran dig i aften og er uvillig til at acceptere de fiktive resultater af et mangelfuldt valg,"

Først efter 4 måneder afgjorde Ghanas højesteret valget ved at afvise NDC's påstande om valgsvindel, og John Mahama udtalte efterfølgende, at han var nødt til at acceptere dommen, men mente ikke, at hans sag var blevet behandlet ordentligt. "Så meget som jeg er klar over, at vi er juridisk bundet af højesterets afgørelser, er jeg uenig i processen med retssagen og rettens kendelse", udtalte han efter kendelsen.

De fleste ser en fremtid, hvor domstole oftere bliver involveret, og nogle mener, at det er en god ting, fordi det hjælper med at afdække uregelmæssigheder og ren svindel, så valgsystemet efterfølgende kan styrkes. Andre ser det som et demokratisk svaghedstegn, og at selve demokratiet er i fare, hvis folk ikke kan opretholde tillid til valgsystemet, når parlamentarikerne ikke selv har.

I skrivende stund (begyndelsen af november) viser de få tilgængelige meningsmålinger, at NDC med John Mahama fører og får mere end de 50 pct., som vil afgøre valget i første runde. Som anført, er det dog mere end tvivlsomt, om valget er afgjort og anerkendt få dage efter den 5. december.

LANGSOM ØKONOMISK FREMGANG

Inflationen er halveret fra de rekordhøje niveau i 2022, men 20 pct. er stadig kvælende for opsparing og investeringer, og cedi'en taber stadig værdi.

Men det finanspolitiske underskud for 2024 er revideret ned til 4,2 pct. af BNP, hvilket afspejler en robust og afdæmpet penge- og finanspolitik, og det har stabiliseret økonomien. Det har medvirket til at den økonomiske vækst nu er opjusteret til 4 pct. i 2024 og 5 pct. i 2025. Det er en signifikant forbedring fra 2-3 pct. i de sidste par år.

En sidste prisstigning, som bør nævnes, er den rekordhøje pris for guld i 2024. Som verdens største producent giver det god eksportindtjening og adgang til fremmed valuta. På den anden side giver det også incitamenter til endnu mere ulovlig minedrift, de såkaldte galamsey-miner med alt hvad det indebærer af underbetaling og farlige arbejdspladser samt forurening af nærmiljøet og floder. Det har givet anledning til flere demonstrationer imod galamsey, og de er blevet mere og mere voldsomme - nogle gange decideret voldelige.

En undermåler fra en mislykket majsafgrøde i Ghanas Upper West-region, som har lidt under fejlslagen regn og stigende temperaturer.
Fotograf: NeilPalmer

NÆSTE STUDIETUR ER FULDTEGNET

I september deltog 15 studerende fra Via University i en studierejse til det nordlige Ghana. Efter hjemkomsten blev der, akkurat som ved de foregående rejser, holdt et evalueringsmøde på Ghana Venskabs kontor i Aarhus, og endnu engang var der meget positive tilbagemeldinger - "rejsen har styrket ens evne til at løse problemer" og den "har styrket ens professions-identitet"; lød et par af bemærkningerne. Den næste studierejse finder sted i foråret 2025, og den er allerede fuldtegnet med 14 tilmeldte studerende, nogle fra fysioterapeut-uddannelsen, andre fra ergoterapeut-uddannelsen og sygeplejerske-uddannelsen. Som noget nyt kunne efterårets studerende, og de kommende rejsedeltagere, søge puljemidler og dermed et tilskud fra det, der hedder Globus-fonden og dermed opnå et tilskud på 5000 kr. til rejsen. Det benyttede alle på septemberholdet sig af, men betingelsen for tilskuddet var, at de efterfølgende skulle formidle deres oplevelser og erfaringer videre og relatere dem til FN's verdensmål. Det har deltagerne derfor haft travlt med efter hjemkomsten. Med på septemberholdet var også to studerende fra en relativt lidt kendt uddannelse, nemlig uddannelsen som psykomotorisk terapeut. Den ene af dem, Dagmar Balle Svendsen, fortæller andetsteds her i Håndslag om, hvordan hun og hendes uddannelse blev modtaget i Ghana.

FRYGTE FOR AFHOPPERE ER UDE AF PROPORTION

Det kan være uhyre svært at få visum til Danmark, hvis man kommer fra det globale syd - også selv om det fremgår af Danmarks ny Afrika-strategi, at vi netop skal fremme partnerskaber og kulturel udveksling. Vi har

flere gange skrevet om problemet her i Håndslag, og i efteråret har Globalnyt i en hel serie af artikler kulegravet problemet, der bl.a. har betydet, at musikere, dansere eller studerende, der skulle diskutere Verdensmål, er blevet nægtet visum. Globalnyt kan bl.a. fortælle, at der ud af de 7.153 visa, der er givet til kulturelle formål, har været højst 5 sager, hvor en besøgende er blevet udvist, fordi vedkommende havde overskredet gyldighedens af hans eller hendes visum. Frygten for, at en besøgende hopper af i Danmark er med andre ord helt ude af proportion.

SYNOPTIK SENDER BRILLER TIL GHANA

Et hold medarbejdere fra optikerkæden Synoptik var i oktober i Accra i Ghana. Her har Synoptik de sidste 16 år samarbejdet med Ghana Blind Union, Dansk Blindesamfund og øjenklinikken på universitet, hvor medarbejdere fra Synoptik udfører synsprøver og uddeler briller, som er indsamlet igennem Synoptiks butikker i Danmark. Der er gennem årene indsamlet mere end 100.000 briller, og alle indsamlede briller samles centralt, renses og gennemgår et tjek, inden de sendes til Ghana, hvor de gennem årene er kommet tusindvis af borgere til gavn, herunder mange børn, som på grund af synsproblemer kan have svært ved at følge med i skolen.

DANMARK HJÆLPER GHANA MED AT BEKÆMPE PIRATER

Pirater i farvandene ud for Vestafrika er fortsat et problem, og lande som Nigeria og Ghana har endnu ikke kapacitet til effektivt at bekæmpe pirater i deres eget territorialfarvand. Derfor bidrager Danmark i disse år

MEDLEMSREJSE VAR EN SUCCES

I november rejste et hold på 12 til Ghana på medlemsrejse. Og rejsen gik rigtig godt, fortæller Rikke Mikkelsen, der var leder af rejsen. Hovedparten af den foregik i Nordghana, hvor rejseholdet var med til det Danmarksseminar, der blev holdt i Dalun. Holdet medbragte hilsner fra deltagerne i Ghana Højskoledagen på Silkeborg Højskole, og på seminaret blev der - akkurat som i Silkeborg - snakket meget om retten til uddannelse. Seminaret var samtidig en markering af 40-års jubilæet i GDCA.

*Et par briller kan i Ghana
koste mere end en månedsløn
– gratis briller kan derfor være
en kæmpestor hjælp fx til
børn. Foto: Synoptik*

med kapacitetsopbygning i Vestafrika - således har 30 vestafrikanske søofficerer været på et dansk ledet kursus, og siden januar 2022 har Forsvarsministeriet haft en dansk maritim militærrådgiver udstationeret i Ghana. 10 % af den danske eksport går til Afrika, og langt det meste af transporten sker med skib.

UNDER SAMME MÅNE - BOG OM KLIMAFORANDRINGER

Bogen "Under samme måne" er en rejseberetning, men ikke af den gammeldags slags. Den skildrer, hvordan almindelige indbyggerne i lande i Afrika betaler den højeste pris for de klimaforandringer, de selv har det mindste ansvar for. Bogen er skrevet af forfatteren Peter Frederik Jensen, og billederne er taget af den prisbelønnede fotograf Anders Rye Skjoldjensen. Bogen er udgivet på Informations Forlag.

Aldersmæssigt spændte rejseholdet bredt: Yngste deltager var 12, den ældste var den 87-årige Lis Brandt, som har et indgående kendskab til Nordghana og GV's arbejde, og hun var da også på scenen med et indlæg på seminaret. Et besøg på biblioteket i Dalun og Simli Radio samt et møde med områdets nye høvding indgik også i rejsen. Samt en rundtur til nogle af de projekter og organisationer, som GV samarbejder med. Rejsen indeholdt også nogle turistdage i Mole Nationalpark og ved kysten, men som noget nyt var der indlagt et besøg ved kratersøen Bosumtwi nær Kumasi, og i Accra tog "Ghana Food Movement" holdet med på en forrygende tur til et marked, de færreste turister kender.

TEST AF VACCINE MOD KLAMYDIA

Kvinder i afrikanske lande syd for Sahara har en øget risiko for bl.a. kønssygdommen klamydia. Kønssygdommen kan bl.a. føre til, at de ikke kan få børn, og ifølge infektionssimmunolog Jes Dietrich fra Statens Serum Institut er der ligefrem tale om et "ufrugtbarhedsbælte" hen over Afrika. Sammen med andre forskere arbejder Jes Dietrich på en vaccine mod klamydia, og som foreløbigt den eneste i verden er Jes Dietrich kommer så langt i sin forskning, at vaccinen nu bliver testet på mennesker. På globalt plan menes klamydia at ramme 131 millioner mennesker om året. Klamydia kan behandles med antibiotika, men infektionen er svær at opdage.

SÅDAN BANER VI VEJ FOR BEDRE UDDANNELSE

AF IB SALOMON

FORTALERVIRKSOMHED KAN VÆRE MED TIL AT SKABE BEDRE MULIGHEDER FOR UDDANNELSE - BÅDE LOKALT OG GLOBALT. MEN MAN SKAL HAVE KONKRETE MÅL OG VÆRE KLAR TIL AT GRIBE CHANCEN, NÅR DEN BYDER SIG, FORTALTE KIRA BOE PÅ ÅRETS HØJSKOLEDAG. KIRA BOE ER UDDANNELSESPOLITISK RÅDGIVER FOR OXFAM DANMARK.

Ghana er hoppet ud af gruppen af lavindkomstlande, og landet gør det generelt ret godt på uddannelsesområdet. Men - for der er et stort men - i Ghana er det fortsat 28 % af de fattigste børn, der aldrig kommer i skole, og ser man alene mod den nordligste del af Ghana er det faktisk hele 57 % af de fattigste børn, der ikke kommer i skole. Oplysningerne kom Kira Boe med. Hun var oplægsholder på Ghana Højskoledagen i oktober og har igennem sit arbejde som uddannelsespolitisk rådgiver for Oxfam Danmark et indgående kendskab til, hvordan det globalt ser ud for Verdensmål 4 - retten til en gratis kvalitetsuddannelse.

På globalt plan var der i år 2000 stadig 400 millioner børn og unge, som burde gå i skole, men ikke gjorde det. Det tal var i 2020 faldet til 250 millioner, så der er (trods alt) sket meget. I Ghana er gymnasieuddannelsen fx gjort gratis. "Men man tilførte ikke midler, så kvaliteten faldt, og forældre, der har råd, flytter nu deres børn til privatskoler", sagde Kira Boe.

STORE MØRKETAL

At børn ikke kommer i skole, har mange årsager. Kira Boe nævnte nogle af dem: Afstanden til skolen kan være for stor, ligesom sproget kan være en barriere, hvis læreren taler et andet sprog end det, der tales i området. Børn uden fast bopæl, fx børn af nomader, flygtninge eller internt fordrevne har også høj risiko for ikke at få en skolegang.

Det samme gælder børn med handicap, og her er der store mørketal, for mange børn med handicap registreres slet ikke. På alle de nævnte områder er pigerne i overtal, og det samme gælder, når man ser på, hvem der forlader skolen for tidligt. Igen er pigerne i overtal, mange pige stopper fx,

når de får menstruation. "Men også mange drenge stopper i 14-15-årsalderen, enten fordi de skal arbejde eller fordi de skal kæmpe". Ser man på, hvor mange, der faktisk gennemfører en uddannelse i Ghana, så gælder det 81 % i byerne, men kun 62 % på landet. "Og bor du på landet, og er du fattig, så er det kun 44 % som gennemfører", oplyste Kira Boe.

De fleste børn vil hellere end gerne i skole. Hvis lærere bliver pressede, falder de typisk tilbage til, hvordan de selv i sin tid blev undervist - og ikke den viden, de fik på seminaret, fortalte Kira Boe blandt (meget andet) på årets højskoledag.
Foto: Oxfam

HVORNÅR VIRKER FORTALERVIRKSOMHED?

Globalt er der sat en række standarder for uddannelse af bl.a. UNESCO. Dem er Oxfam Danmark med til at føre ud i livet, og her er fortalervirksomhed et af virkemidlerne. "Hvis man fx har udviklet et nyt koncept og gerne ser det udbredt, bruger man fortalervirksomhed, fordi man så kan henvise til det, man faktisk har skabt. I det nordlige Ghana har IBIS/Oxfam for eksempel oprettet Girls Model Junior School, og dem findes der nu omkring 58 af - skoler, som andre distrikter kan lære af og skoler, som gør piger til mønsterbrydere og rollemodeller for andre piger", sagde Kira Boe. Skolerne er statsejede og kører nu af sig selv.

Fortalervirksomhed kan i høj grad være med til at bane vejen for bedre uddannelse. Men hvad er fortalervirksomhed? Kira Boe definerede den som "enhver handling, der taler for, anbefaler og støtter en sag", men lige så vigtigt er det, at fortalervirksomheden er planlagt, overvejet og udføres af nogen på vegne af nogen eller noget.

Kira Boe listede tre forudsætninger op for, at fortalervirksomhed skal lykkes:
Der skal være et ønske om forandring.
Man skal finde det rette øjeblik - og udnytte det.
Det kan være svært at vurdere, hvornår tiden er moden til forandringen, men fornemmer man det, skal man slå til, for ellers går der måske fire år mere, inden chancen igen byder sig.
Der skal også være noget konkret at forandre - det dur ikke bare at stå på en konference med en masse fine ord.

Som eksempel på en forandring, der indtrådte, netop fordi tiden var moden, nævnte Kira Boe de store demonstrationer, der under sloganet "Fees must fall - Education is not a privilege" blev gennemført i Sydafrika. Den bevægelse gjorde forskellen, sagde hun. Samarbejde og stædighed betaler sig, for politikere kan være nogle af

PRIVATE SKOLER - NEJ TAK

Private skoler vinder frem, også i Ghana. Deres rationale er, som Kira Boe sagde, at de er løsningen, når de offentlige skoler fejler. "I Oxfam har vi en generel politik om ikke at støtte private skoler, hvis formål er profit. Og blandt disse skoler, er den kæde, der hedder Bridge, nok den værste", sagde Kira Boe. Bridge ansætter uuddannede lærere, unge, der kommer lige fra gymnasiet, og lærerne bliver så udstyret med en iPad med en undervisningsplan, der er lavet i USA eller England og ifølge Kira Boe har nogle firmaer spottet at uddannelse er et område, hvor mange penge er i spil, og at de derfor kan score profit på fattige forældres ambitioner.

de mest stædige personer, og "de lytter sjældent til enkeltpersoner".

Når en ønsket forandring er indtrådt, er det vigtigt at styrke den - og det gør man bl.a. ved at brede erfaringerne ud og sørge for, at der er nogen, der får ejerskab til den. Forandringen skal med andre ord gøres bæredygtig, forstået på den måde, at den kan videreføres også selv om den, der satte gang i processen, ikke længere er med.

Kira Boe

**UDDANNELSESPOLITISK RÅDGIVER
FOR OXFAM DANMARK**

I FAMILIE MED JOHANNES HOLM

På Ghana Højskoledagen på Silkeborg Højskole fortalte Kira Boe, at hun faktisk har en familiemæssig tilknytning til lægen Johannes Holm, som i 1970'erne var med til at starte Ghana Venskabsgrupperne, som GV hed dengang. Hendes tipoldefar var lærer i Uggerby ved Hirtshals, og han og hans kone fik 7 børn, som alle fik en videregående uddannelse - og et af disse børn var Johannes Holm. "Min pointe er, at individer kan gøre en forskel, men også at de skal ramme det rigtige tidspunkt", sagde Kira Boe.

INGEN MÅ LADES TILBAGE

AF IB SALOMON

"SCHOOL FOR LIFE" HAR SAT MARKANTE AFTRYK PÅ UDDANNELSESSYSTEMET I GHANA. MEN DER FORTSAT RIGELIGT AT KÆMPE MED, FORTALTE ABDUL RAHIM FUSEINI PÅ HØJSKOLEDAGEN.

Vi arbejder fortsat på at sikre uddannelse til alle - ingen må lades tilbage. Men det tager tid at påvirke både politikere, budgetter og den offentlige mening. Sådan lød det fra Abdul Rahim Fuseini, da han - som årets gæst fra Ghana - holdt oplæg på Ghana Højskoledagen i oktober.

Abdul Rahim Fuseini har været ansat i School for Life siden 2016, og han er desuden teknisk rådgiver i programmet Empowerment for Life. School for Life er vokset til en større organisation med omkring 150 ansatte. Organisationen dækker et stort geografisk område i Nordghana, og har - som Abdul Fuseini udtrykte det - "a lot of stakeholders": School for Life arbejder blandt andet på at inddrage forældre-organisationer, ungdomsgrupper, farmergrupper og lærernes faglige foreninger, og overordnet set er School for Life en succes, fordi det er lykkedes at sætte markante aftryk på Ghanas nationale uddannelsespolitik. "Men der er mange udfordringer at arbejde med", sagde Abdul Fuseini og opremsede nogle af dem:

- Mangel på undervisningsmateriale.
- Overfyldte klasselokaler - eller lokaler uden stole og bøger.
- Forsinkede betalinger.
- Lærere uden tilstrækkelige kvalifikationer - især i yderområder.
- Mangel på støtte til elever med særlige udfordringer, fx et fysisk handicap.

SKOLER UNDER TRÆER

"Skoler uden lokaler kalder vi "skoler under træer", og ser man en klasse sidde udenfor, er det et tegn på mangel på lokaler - det er altså ikke det, I kalder en udeskole", fastslog Abdul Fuseini.

Pigerne udgør endnu en udfordring, for de dropper langt hyppigere ud af skolen end drengene. Det skyldes fattigdom, mangel på støtte hjemmefra (især på landet), tidligt ægteskab eller teenage-graviditeter, som stadig er almindelige. "Men er det ikke gratis at gå i skole?", lød et spørgsmål. "Jo, men du skal stadig købe bøger og den slags", svarede Abdul Fuseini.

KONTAKT TIL POLITIKERNE VIA MEDIERNE

School for Life kæmper for at opnå fire mål: Adgang til uddannelse for alle børn, retfærdighed, kvalitet og ansvarlighed. Virkemidlerne er mange, men tæller bl.a. mobilisering af lokalsamfund, træning af både forældre og lærere, research og politisk dialog - en dialog, som ofte inddrager medierne. "Hvis vi vil have regeringen i tale, går det via medierne", sagde Abdul Fuseini. Også "Town Hall Meetings", bruges jævnligt - møder, hvor alle parter bringes sammen, så der kan opstå en dialog. "Det er ikke raketvidenskab, og det tager tid - men det virker".

Når Abdul Fuseini ser fremad, ser han en øget lokal interesse for uddannelse og for det, der sker i skolen. Der er også gode eksempler på lokal filantropi og støtte til basisuddannelsen samt mere fokus på ligestilling. At forstærke partnerskaber ser Abdul Fuseini også som en god mulighed i fremtiden.

"Hvad med modersmålundervisningen?", spurgte en deltager. "Det er et stort emne, og på basisuddannelsen skal undervisningen foregå på det lokale sprog", svarede Abdul Fuseini.

Abdul Rahim Fuseini var på en uges ophold i Danmark - og i det indgik Ghana Højskoledagen på Silkeborg Højskole 5. oktober.

**SCHOOL
FOR LIFE**

FROM DARKNESS TO LIGHT

School for Life blev oprindelig startet af Ghana Venskabsgrupperne i 1995 med overskuddet fra Ulandskalenderen i 1994. Der var tale om landsbyskoler, hvor 8-14-årige om eftermiddagen lærte at regne og skrive. I dag er School for Life blevet en organisation, der på overordnet plan arbejder for uddannelse til alle. Dens slogan er "From darkness to light".

UNDREN - OG TAKNEMMELIGHED

AF IB SALOMON

MED PÅ DEN SENESTE STUDIEREJSE VAR DER FOR FØRSTE GANG TO STUDERENDE, DER LÆSER TIL PSYKOMOTORISK TERAPEUT. DEN UDDANNELSE ER IKKE KENDT I GHANA - SÅ SARA OG DAGMAR BLEV MØDT MED EN DEL UNDREN

I Danmark er der mange, der ikke kender uddannelsen til psykomotorisk terapeut. Uddannelsen er en videreudvikling af det, der engang hed afspændingspædagog, og terapeuterne arbejder holistisk med behandling af smerter blandet andet i psykiatrien, på fødeafdelinger og på handicap-området. Der optages 60 studerende om året.

I Ghana er uddannelsen totalt ukendt. Det var derfor med spænding, at Dagmar Balle Svendsen sammen med Sara Domingo meldte sig til VIA University's studierejse til Nordghana. Rigtig mange sygeplejerske-studerende og fysioterapeut-studerende har efterhånden deltaget i en studierejse til Tamale og omegn, men Sara og Dagmar var de første, der læser til psykomotorisk terapeut.

Hvordan gik det så? Ghana Håndslag har talt med Dagmar Balle Svendsen, og det korte svar er, at det gik godt, men også, at Dagmar blev mødt med en del undren. "Vi er vant til at fortælle, hvem vi er, og hvad vi kan, og vi er vant til at spørge meget, fordi vi mener, at den enkelte ved bedst - at man er ekspert på sig selv. Men i Ghana blev jeg ofte mødt med et hvorfor spørger du om det, det er jo dig, der er den professionelle?", fortæller Dagmar.

Under opholdet var hun dels en uge på en fysioterapeutisk klinik, dels en uge på en fødeafdeling, hvor også Sara var. I fysioterapien formidlede Dagmar, at hun kunne arbejde med nakke- og skuldersmerter og med kropsbevidsthed, mens det på fødeafdelingen mest handlede om at yde omsorg til de fødende - noget personalet normalt ikke gør ret meget i. De har, som Dagmar siger det, en lavpraktisk tilgang til de fødende kvinder, så spørgsmålene handler mere om "hvor udvidet er du"? end om omsorg.

Men kvinderne var meget taknemmelige for den omsorg, Dagmar viste dem. "God bless you", lød det gang på gang - og sprogproblemerne blev løst med øjenkontakt og klem, en kropslig taknemmelighed", beretter Dagmar.

På et tidspunkt bad Dagmar om at få lukket døren til en fødestue - det førte til undren blandt personalet, men også til gode faglige dialoger om, hvordan man kan gøre fødsler bedre.

EN FAR MED MIGRÆNE

Dagmar boede, ligesom de øvrige studerende, privat. I hendes tilfælde hos en familie i Malchegu, hvor det viste sig, at faderen i værtsfamilien led af migræne. "Jeg tilbød at prøve at behandle ham og stillede en masse spørgsmål, alt mens alle børnene og hans kone opmærksomt fulgte med, og bagefter sagde han: Min migræne er næsten væk, sikke nogle hænder du har", fortæller Dagmar.

Alt i alt følte hun sig godt forberedt til rejsen og er virkelig taknemmelig over at have været med: "Personligt har jeg fået meget ud af turen, den har styrket min identitet", siger Dagmar Balle Svendsen.

På fødeafdelingen kunne Dagmar byde ind med omsorg - og den blev godt modtaget.

SANGDAG – MED NY SANG OM KAKAO

I begyndelsen af oktober blev der holdt Ghana-sangdag. Igen, igen, kan man roligt sige, for det var 39. gang sangdagen blev afholdt. Stedet var Gødvad Efterskole ved Silkeborg, og der var igen i år mere end fuldt hus, så der måtte hentes ekstra stole ind for at rumme de mange forældre og søskende, der var mødt op for at høre sangglade børn synge sange fra Ghana.

En mor, der underskrev sig "en glad mor" skrev efterfølgende en sms med "en kæmpe tak for en skøn skøn Ghana Sangdag".

Igen i år var der skrevet en ny Ghana-sang. Asker Bjørk fra Silkeborg Højskole har skrevet både tekst og melodi, og emnet er den kakao, Ghana er kendt for – men også udfordret på, fordi kakaotræerne rammes af sygdom og klimaforandringer.

GHANA-SANG EFTERÅRET 2024

Se de gule frugter på det grønne træ Felix fører kniven, hugger frugten af.
Inde bag ved skallen ligger skatten gemt Men at skrabe bønner ud er ikke nemt

Vil vi ha' varm kakao så må vi træer så

Kalder kalder regn og kulde for så

Kan vi få

Varm kakao

Nu må vi passe på

Det ikke bli'r for varmt for så kan ingen kakaotræer stå

Felix tørrer bønner på den varme jord Og så skal de ristes - sendes langt mod nord.

Tørrer høsten ud så er det helt fatalt

Så må prisen op så Felix bli'r betalt

Vil vi ha' varm kakao så må vi træer så

Kalder kalder regn og kulde for så

Kan vi få

Varm kakao

Nu må vi passe på

Det ikke bli'r for varmt for så kan ingen kakaotræer stå

Felix' grønne træer de er blevet syg'

Han må investere plante ud på ny

Vi kan hjælpe ved at passe på vor jord

Så kan træer leve hvor kakao'en gror

Vil vi ha' varm kakao så må vi træer så

Kalder kalder regn og kulde for så

Kan vi få

Varm kakao

Nu må vi passe på

Det ikke bli'r for varmt for så kan ingen kakaotræer stå

Tekst og melodi: Asker Bjørk

Afrikas århundrede

Strategi for et styrket dansk
engagement med de afrikanske lande

KOMMENTAR

Aug. 2024

ER DANMARK KLAR TIL MINDRE HØJ CIGARFØRING?

THOMAS GROTKJÆR NIELSEN

VI HAR FÅET EN NY DANSK AFRIKA-STRATEGI. MEN ER VI FAKTISK KLAR TIL "MINDRE CHARME, SELVTILLID OG LÆKKERT HÅR"?

Den 26. august lancerede regeringen en ny Afrika-Strategi for Danmark. Den lover mere dansk engagement på det afrikanske kontinent på en mere gensidig og respektfuld måde. Mere ligeværd, ligeværdighed og ligeværdige partnerskaber. En såkaldt ny tilgang, hvor vi skal blive "bedre til at lytte og forstår hinanden". Men er vi klar til mindre høj cigarføring?

VI ER I "AFRIKAS ÅRHUNDREDE"

Strategien kommer nu, siger regeringen, fordi vi befinder os i "Afrikas århundrede", fordi mere end hver fjerde indbyggere - og hver tredje ung - i verden i 2025 vil være bosat i Afrika. Mere engagement er i vores egen interesse, argumenteres der. Som naboer - Europa og Afrika - har vi brug for hinanden til at løse "fælles problemer" lige fra terrortrusler, til migrationspres og klimakrisen.

Mere konkret lover strategien tre nye ambassader og en håndfuld flere diplomater på kontinentet. Mindre konkret taler den om flere investeringer, mere samhandel, øget klimatilpasning og grøn vækst, bedre teknologi og innovation-udveksling, opbakning til øget indflydelse og positioner i det globale system osv. Alt sammen primært indenfor de tre danske prioritetsområder: Terrortrusler, migration og klima. Civilsamfund, engagement og udveksling er også kommet med, men helt til sidst i strategien, og lidt forpjusket og adskilt fra de andre afsnit. Der bliver ikke lovet meget konkret her; højst lidt flere afrikanske studerende på danske universiteter. Trods italesættelse af kriser og konflikter, så er strategien næsten støvsuget for humanitære indsatser. Det er det lange sigte, der er i centrum, og de afrikanske lande som skal tage ansvar for sig selv og deres befolkning. Den Afrikansk Union, støttet af EU, og de afrikanske regionale organisationer skal træde i karakter.

Bedre "localisation" og "shifting the power" eksempel kan man næsten ikke komme på - altså hvis man ser bort fra, at vi fra dansk side har defineret spillepladen.

ER LANDENE I AFRIKA INTERESSEREDE?

Men vil denne ny strategi gøre en forskel for de afrikanske lande?

Landene ønsker helt sikkert gerne mere samhandel og flere investeringer i teknologi og innovation. Men de store og afgørende handelsaftaler- og rammevilkår styres af EU, og Danmark kan ikke selv ændre noget her, men skal have de 26 andre EU-medlemmer med her. Landene vil også gerne lyttes mere til, og have mere ligeværdige partnerskaber. Her kan Danmark selv ændre sin optræden. Men Danmark er i konkurrence med mange andre lande, som faktisk også har opdateret deres Afrika-strategier. Vi er ikke de eneste, som skriver, at vi er i Afrikas århundrede. Rigtig mange andre lande, også store lande som Kina og Rusland, agerer allerede ud fra den tankegang, bl.a. med det formål at få adgang til afrikanske markeder og råstoffer.

De har ikke klima, migration og terror øverst på deres dagsorden. Det er mere normale jordnære områder som jobs, sundhed og uddannelse. Klima er langt nede på deres prioritetsliste, og faktisk er det stadig kun cirka halvdelen af deres befolkning, som kender til klimaforandring som begreb. Det på trods af at cirka 3 ud af 4 af de folk, som kender til begrebet, siger, at klimaforandringer negativt påvirker deres liv. Det samme gør sig gældende for migration- og terrorområderne. Det er ikke områder som befolkningen i Afrika finder de vigtigste. Jo, det er vigtigt at arbejde på at forbedre levevilkår, så det kan begrænse folks ønsker til at flytte. Og jo, det er vigtigt at forhindre terror og kriminalitet. Men det er ikke deres topprioriteter. Det er ikke det, som vil åbne døre for Danmark eller hjælpe afrikanske regeringer med forbedre det, deres befolkninger prioriteter højest.

GHANA VENSKAB ER GODT PLACERET

Sigtet på unge, ligeværdige partnerskaber, bedre dialog og lokalt lederskab er gode fokuspunkter, og GV er som organisation og med vores nuværende strategi godt placeret til at støtte op om den nye strategi. For GV er kapitlet om 'Aktivt mellemfolkeligt

engagement, udveksling og kulturelt samarbejde' absolut det vigtigste. Og det er svært at være uenig i de ret overordnede vendinger om eksempelvis civilsamfundet og udveksling, fx disse bemærkninger: "De relationer, der dannes igennem fælles aktiviteter og udvekslinger på tværs af kontinenter, kan ikke undervurderes. Det skal vi gøre meget mere ud af."

VISUM-REGLER BEGRÆNSER UDVEKSLING

GV kæmper dog - ligesom mange andre civilsamfundsorganisationer - nu endnu mere med at få samarbejdspartnere herop til arrangementer og møder i Danmark, fordi de simpelthen får afslag på et dansk visum.

Og det er faktisk kun blev sværere og sværere de senere år. Regler og processer bliver stadig vanskeligere at leve op til.

Tidligere fik folk hurtigt visum, når den danske organisation stillede garantier, og Udenrigsministeriet finansierede udvekslingen. Nu er det ikke nok, selv om det kan være svært at gennemskue grunden til et afslag.

Faktisk giver folk og organisationer nu mange gange op på forhånd at ansøge om dansk visum. Arbejdstiden- og presset står simpelthen ikke mål med succesraten. Den store usikkerhed om et visum – en usikkerhed som typisk varer lige til sidste øjeblik - er heller ikke fair overfor danske samarbejdspartnere.

Det typiske 'gode råd' fra GV's sekretariat til andre organisationer, der overvejer at få ghanesere til Danmark, er lige nu, 'lad være'. Ansøgningsprocessen er svær, uforudsigelig og lang, og meget få ender med et visum. Det kræver nu dyb indsigt at ansøge og opfylde alle kravene.

Udenrigsministeriets nye Afrika Strategi kan hentes her:

www.um.dk/udenrigspolitik/aktuelle-emner/afrikas-aarhundrede

CHARME OG SELVTILLID

Den nye Afrika-strategi taler om ligeværd og samhørighed og ønsker, at afrikanerne skal se mere mod Europa - frem for mod lande som Kina og Rusland. Skal det lykkedes, specielt vedrørende det mellemfolkelige engagement, og hvis udveksling ikke kun skal foregå på det afrikanske kontinent, skal der nok fra dansk side skrues lidt ned for "charme, selvtillid og lækkert hår" attituden, som Peter Mygind i rollen som Score-Kaj i 1990'erne formulerede det.

DE FIRE FOKUSOMRÅDER I GV'S STRATEGI

1. Demokratisk deltagelse og forandring
2. Kvalitetsuddannelse
3. Klimatilpasning og resiliens
4. Inklusion af unge

Læs mere her:

www.ghanavenskab.dk/hvem-vi-er

AFRIKANSKE PRIORITETER

1. Arbejdsløshed/jobs (33%)
2. Økonomisk politik (29%),
3. Sundhed (30%),
4. Infrastruktur/veje (22%)
5. Uddannelse (20%).

BOGANMELDELSE

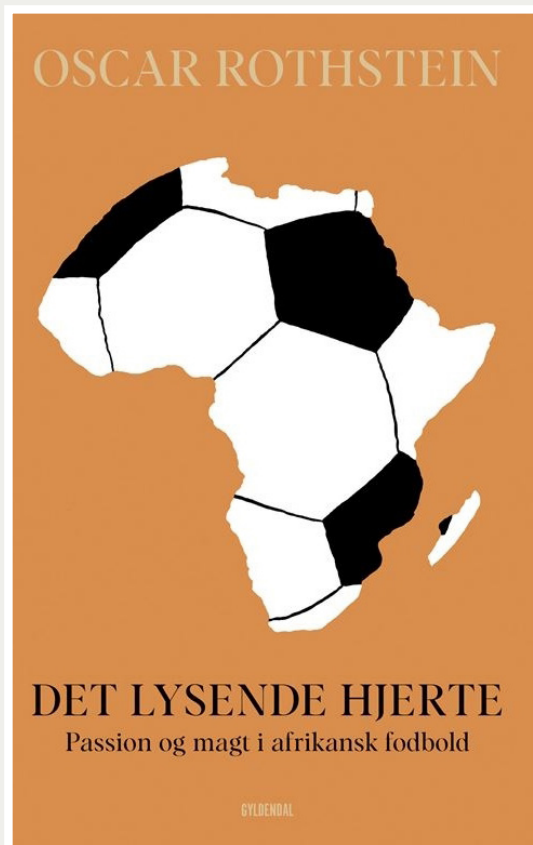
DET LYSENDE HJERTE AF OSCAR ROTHSTEIN – OM PASSION OG MAGT I AFRIKANSK FODBOLD

AF JIM HØJBERG

Alle, der har rejst rundt i Afrika og besøgt mindre landsbyer, har set drenge der på bare tæer stormer rundt efter en bold på grusbaner fyldt med dyrelort, glasskår, gamle plastikposer og andet affald. Men drengene udstråler glæder og energi, og i mange af deres hjerter ligger drømmen om en professionel karriere. Baggrunden for deres fodbolddrømme kan man blive klogere på i denne spændende bog.

Det er ikke kun en bog for fodboldinteresserede, idet den gennemgår Afrikas udvikling, specielt fra år 1900 og frem, men med fodbolden som fokus. Hvordan fodbolden er blevet bestemt af historien, men også hvordan fodbolden har påvirket historien. Således hedder det første kapitel "Fra massecivilisering til massemobilisering", og her beskrives hvordan specielt englænderne tog fodboldspillet med til Afrika for at "opdrage" de lokale til at indordne sig under et hold og en træners befalinger. MEN hvordan denne forankring i den imperiale magts love og normer ændrer sig til det modsatte, nemlig hvordan fodbolden får de afrikanske mænd til at stå sammen, spillere og fans, for at kæmpe for deres egen frihed.

Alt det beskrives spændende i bogen. Eller, som det også beskrives, at først koloniserede og udbyttede vi afrikanernes råstoffer, mineraler og afgrøder, såvel som arbejdskraften, nu koloniserer og udbytter vi sporten. Sportsfolk fra Afrika udnyttes og tjener store penge... til europæiske klubber og bagmænd. Hele den økonomiske magt i fodbold er langt væk fra Afrika. Men bogen rummer også sjove og tankevækkende historier om målmænd fra Afrika og om en dansker med afrikansk blod i årerne, der fra et 2.divisionshold kommer på et afrikansk landshold. En absolut spændende og tankevækkende bog om udviklingen i Afrika eksemplificeret via fodbold.

BOLDEN BRINGER DEM TIL EUROPA

AF JIM HØJBJERG

MANGE GHANESISKE DRENGE GÅR EFTER FODBOLDDRØMMEN – FOR EBENEZA OFORI LYKKEDES DET, MEN FOR MANGE BRISTER DRØMMEN

Jeg sidder i bussen fra Accra til Kumasi. Når jeg kommer frem, skal jeg gå i den ghanesiske fodboldspiller Ebeneza Oforis fodspor. Jeg er ikke nervøs, men spændt. Vil vi blive hentet ved bussen? Men alt går efter planen, og Oforis bror, Edmund, kommer og henter os. Og allerede den næste dag står vi ved den skole, hvor Ofori havde sin skolegang. I dag har han kontrakt med Vejle Boldklub, og er dermed en af de ghanesiske drenge, der har fået opfyldt drømmen om en europæisk fodboldkarriere. Mange andre er desværre blevet snydt. Som alle de andre drenge spillede Ofori fodbold i alle frikvarterer og pauser, og lærerne fandt snart ud af, at han var god til det. Han kom på skolens hold, og om fredagene spillede de kamp mod naboskolen på den anden side af vejen.

En dag, efter en sådan kamp, kom en mand hen til ham og sagde, at han syntes Ofori var god til fodbold, og at han gerne ville have ham til at spille på hans fodboldakademi. Da var Ofori 8 år.

Manden hed Major, og næste dag kom han og snakkede med Oforis forældre, og sammen blev de enige om, at Major hver fredag kunne komme og hente Ofori, når han var færdig i skole, og så måtte han spille på Akademiet i weekenden. Efter den sidste træning søndag fulgte Major Ofori hjem til forældrene. Sådan gik nogle år. Men allerede som 12-årig flyttede han ind på Akademiet.

DEN HÅRDE HVERDAG.

At bo på sådan et Akademi er ikke for tøsedrenge. Ofori og hans kammerater blev vækket kl. 5.30, og så kunne de nå at hente brænde og vand ved brønden inden morgentræningen startede kl. 6. De trænede så i 2 timer, inden de skulle i skole. Om eftermiddagen var der igen 2 timers træning. Sådan forløb dagene, hvis ikke de lige blev sendt på arbejde, for så måtte de undvære skolen. Forældrene skulle ikke betale for at drengene kunne gå der, og derfor blev drengene ofte sendt ud på arbejde for at skaffe penge til Akademiet.

Når Ofori tænker tilbage på tiden på Akademiet, husker han, at han altid var sulten. De trænede, gik i skole og tit på arbejde, men der var kun et måltid mad om dagen.

OFORI ER EN AF DE HELDIGE

Oforis vej til succes gik via et lidt større Akademi. Her rejste han hen med flere af sine kammerater, men selv om det havde været hårdt i Kumasi, blev det endnu hårdere her. De boede 8 drenge i et lille værelse uden møbler og vinduer. De havde hver en sovemåtte, og det var alt det privatliv de havde. Efter den første uge forsvandt den første af hans kammerater, og efter et par måneder, var han den eneste, der var tilbage. Det er ikke nok at have talent, man skal også kunne klare

Fodbold i Ghana – som her foregår det ofte på knoldede baner. Foto: Sus Hviid Huss

mosten, være stædig og tro på sig selv. Skønt han flere gange var ved at opgive, blev han ved, og pludselig en dag kom han på det ghanesiske ungdomslandshold. De spillede en turnering i Tyrkiet, hvor en talentspejder fik øje på ham og skaffede ham en kontrakt med AIK Stockholm.

Som 18-årig bliver han fløjet til Sverige, og heldigvis er det en god klub, der har erfaring med at tage godt imod afrikanere. Alligevel følte han sig meget ensom. Hvad lavede han her i et koldt land, hvor de spiser mærkeligt mad og snakker så man ikke kan forstå det? Men også det klarede Ofori.

DE MANGE UHELDIGE

Jeg har planer om – og er i fuld gang med – at skrive en bog om denne historie og håber den udkommer i efteråret 2025. Men det bliver ikke kun historien om Ofori, det bliver også historien om alle dem, der ikke slår igennem. Enten fordi de ikke kan holde til mosten på Akademiet, eller fordi de bliver snydt! Hvert år kommer der ifølge bogen Det Lysende Hjerte flere tusinde unge drenge til Europa fra Vestafrika i håbet om at få en fodboldkarriere. Mange af dem er blevet kontaktet af en agent, der lover dem guld og grønne skove, idet han hævder at være agent for en klub i Europa, de skal blot lige betale en "findeløn" til ham. Og så skal de lægge ud

Ebenezer Ofori tog beredvilligt mod Jim Højberg, der er i gang med en bog om de mange afrikanske drenge der drømmer om at leve af fodbold i Europa.

Foto: Johannes Vestergaard Melchior

for flybilletten, så vil klubben betale tilbage, når de når frem. Men når de står af flyveren, er der ingenting. De er blevet lokket af en falsk agent, og deres familie har sat sig i gæld, og selv har de ingen penge til en billet hjem. Mange af dem lever angiveligt som illegale flygtninge i Europa. Det skal min bog også beskrive.

BESØG PÅ AKADEMIET.

For at skaffe materiale til min kommende bog, ville jeg gerne besøge det Akademi, som Ofori havde gået på. Jeg spurgte ham, om han kunne hjælpe mig med at komme derhen, og han svarede til min store forundring straks ja. Jeg havde hørt, at danske journalister ikke var velkomne på Akademierne, fordi de måske ikke behandlede drengene ordentligt. Men Ofori ville og kunne hjælpe. Og da vi kom derned, forstod jeg pludselig hvorfor. Det vi kom til, var ikke et dårligt Akademi. Det var flot og nyt, og drengene fik 2 måltider mad om dagen. Det havde fået navneforandring. Nu hed det "Ofori Soccer Academy". Akademiet var helt nyt og sponsoreret af Ofori. Han var stolt af dette Akademi, og det kan jeg godt forstå. Selvom han havde sultet og haft det hårdt på Akademiet, så tænker han kun tilbage på det med glæde, og Major betragter han som sin anden far – sin fodboldfar. Han vil gerne betale tilbage til det Akademi, der gjorde det muligt for ham at slå igennem. Han vil gerne give andre drenge en lignende mulighed, og det bliver i alt fald under bedre forhold. Ebenezer Ofori er i dag 29 år og forlængede i 2023 sin kontrakt med Vejle Boldklub, hvor han er en højt værdsat midtbanespiller. Kontrakten gælder nu til sommeren 2025, og i anledning af forlængelsen skrev klubben følgende: "Han ankom med stor erfaring fra gode europæiske ligaer, hans tilpasningstid var minimal, han blev hurtigt en vigtig spiller for os, og i dag kan han kalde Vejle sit hjem".

Rejsen til Fodboldakademiet var støttet af CISUs oplysningspulje.

INTENSE DAGE I NORDGHANA

AF IB SALOMON

28 ELEVER OG TRE LÆRERE FRA SILKEBORG HØJSKOLE NÅEDE UTROLIG MEGET PÅ EN 10-DAGES REJSE

Efter en nat på et hotel i Accra (med aircondition!) satte 28 elever og deres 3 lærere i september kurs mod Tamale i Nordghana - 16 timer kom busturen til at vare, og undervejs viste en stor skærm "det ene skodshow efter det andet", som en af deltagerne sagde, da en gruppe elever fortalte og viste fotos og videoer fra rejsen på Ghana Højskoledagen i oktober.

At det blev 10 intensive dage, var ingen tilhørere i tvivl om, for gruppen nåede fx at aflægge hele fem besøg hos lokale høvdinge og at bo i compounds hos familier i Kpanashie. Værelserne var mørke og meget varme, og toilet- og

*Undervejs blev der i
den grad danset.*

badeforholdene var meget langt fra det vante. Men gæstfriheden var overstrømmende, så højskoleeleverne blev vist rundt i byen, legede med byens børn og snakkede med de unge. En højskoleelev spurgte en jævnaldrende, hvor mange søskende han havde, og han blev noget forbløffet over svaret: "Hm, let me see... around twenty". Noget andet, der overraskede det danske hold, var hvor uafhængige af forældrene mange børn i landsbyen var.

Højskoleholdet var med til en festival med dans og trommer, ligesom de var ude i en landsby, hvor man vil starte et foldboldhold for piger. En kamp mod et lokalt hold endte ikke til Silkeborgs fordel. "Vi fik virkelig tæsk", som en af deltagerne sagde. I halvlegen skulle en flok køre lige krydse fodboldbanen, inden kampen kunne genoptages. Også et besøg på et Youth Centre indgik i rejsen. Her hørte de om tilbud til unge, der var droppet ud af skolen, herunder en sy-skole, men der var også tid til endnu en omgang dans og et trommekursus. Holdet nåede også at snakke med lokale unge, "og vi opdagede hvor meget vi unge ligner hinanden".

Under et besøg på en politistation skulle holdet åbenbart have det hele med, så også de fanger, der sad i arresten, blev vist frem.

I Dalun var de på besøg på Radio Simli, og de fik set et af de mange kurser, som bliver afviklet på centret - i dette tilfælde et kursus i fliselægning. Også biblioteket, som er opbygget med dansk hjælp, nåede de at besøge. Turen til Accra blev noget mere magelig end busturen fra Accra til Tamale - den foregik med fly.

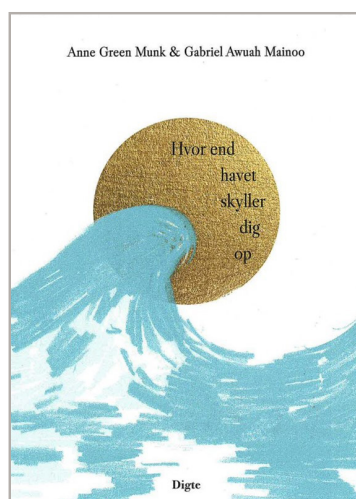
*Trods det travle program var der også
plads til snak med unge fra Ghana.*

HVOR END HAVET SKYLLER DIG OP

AF IB SALOMON

USÆDVANLIGT SAMARBEJDE MELLEM GHANESISK FORFATTER OG DANSK FORSKER FØRTE TIL EN USÆDVANLIG BOG

Kære Anne - kære Gabriel. Sådan indledes mange af de breve og digte, der indgår i bogen "Hvor end havet skyller dig op". I bogen skiftes den ghanesiske forfatter og den danske forsker til at skrive om de spor, slaveriet har sat og om de mange udfordringer, verden står overfor, herunder klimakrisen og den stigende ulighed. Annes fulde navn er Anne Green Munk, og hun er både forfatter og forsker - hun er ansat på Aarhus Universitet og forsker i slaveriets litteraturhistorie. Gabriels fulde navn er Gabriel Awuah Mainoo, og han er en prisvindende ghanesisk forfatter og dramaturg. De to traf hinanden for første gang, da Anne Green Munk underviste på et universitetskursus i kreativ skrivning i Accra. De kom i snak, og Gabriel foreslog, at de skrev en bog sammen. Den udkom i første omgang på engelsk, men nu findes den også på dansk. Midt oktober mødtes de to forfattere så igen, da der på Godsbanen i Aarhus blev holdt African Literature Festival. "Dialog med Afrika", hed arrangementet, og på det fortalte Anne Green Munk, at der ikke er mange eksempler på sådan et samarbejde mellem to forfattere fra hver sit kontinent - og at de i bogen forsøger at deres stemmer til at flyde sammen.

"Hvor end havet skyller dig op" er udkommet på dansk her i 2024 - den er udgivet af forlaget Silkefyret.

"Og nogle gange gør de det, men andre gange kan man godt skelne vores stemmer", forklarede Anne Green Munk på festivalen. Et gennemgående tema var ytringsfriheden, som mange steder i Afrika er under stærkt pres. Det er den også i Ghana, kunne en anden ghanesisk forfatter, Kofi Anyidoho, fortælle - men dog ikke så slemt som i andre afrikanske lande. En forfatter fra Uganda kunne fx fortælle, hvordan hun forfølges, selv om hun nu lever i eksil. Anne Greens research og forskningsprojektet Authoring Slavery danner i øvrigt grundlag for en ny bog fra hendes side, "The Star of Africa". Den vender vi tilbage til i en kommende udgave af Håndslag.

"African Literature Festival" var bl.a. arrangeret af dansk PEN, der i 100 år har kæmpet for retten til frie ytringer. Se programmet: www.godsbanen.dk/kalender/african-literature-festival-representing-slavery-in-ghana/

AFRICA IS NOT A COUNTRY

AF THOMAS RAVN-PEDERSEN

I NOVEMBER VAR THOMAS RAVN-PEDERSEN MED ET HOLD JOURNALISTSTUDERENDE I NORDGHANA, HVOR HAN I 1984 VAR UDSENDT SOM GHANA VENSKABS FØRSTE KOORDINATOR. STUDIEREJSEN BLEV KALDT "AFRICA IS NOT A COUNTRY", OG DET BLEV NOGET AF ET GENSYN.

Ghana Håndslag har fået lov at gengive den beretning, Thomas Ravn-Pedersen lagde på Facebook efter hjemkomsten:

For 40 år siden landede jeg første gang i Ghana. Udsendt af Ghana Venskabsgrupperne som u-landsfrivillig.

Første nat i Ghana tilbragte jeg alene i et gæstehus lige i udkanten af Accra. Dengang lå Flagstaff House, en nedslidt kaserne, som genbo – i dag er det Ghanas flotte Jubilee House og præsidentpalads.

Efter nogle dage i Accra fortsatte jeg mod Tamale. Dengang en by uden et eneste trafiklys og med godt 100.000 indbyggere.

I dag bor der omkring 750.000 mennesker.

Der er lyskryds og en spritny næsten 1 km lang Interchange – eller "Fly Over" i midten af byen.

Dengang ankom jeg med en cykel og skrivemaskine ad landevejen – og der gik seks uger før jeg fik brev hjemmefra.

I dag ankom jeg med kuffert, PC og smartphone - og i selskab med 16 danske journaliststuderende til en splinterny moderne Yakubu Tali lufthavn, opkaldt efter den daværende paramount chief i Tolon, Tolon Naa Alhaji Yakubu Alhassan Tali. Selvsamme høvding, der forærede mig den flotteste traditionelle smøg og holdt områdets afskedsfest for mig da jeg efter et år som u-landfrivillig skulle hjem igen.

Dengang besluttede jeg mig for at bosætte mig i Dalun, fordi der altid var vand.

Dengang skulle man tilbagelægge 40 km støvet rød vej for at komme frem.

I dag kører man på asfalt hele vejen. Og møder den ny høvding, der har en juraeksamen fra Oxford og store visioner for byen og hele Dagbon.

Det er så vildt, hvad der er sket i Ghana på de 40 år.

En ting er infrastruktur, teknologi og digitalisering.

Noget andet er den menneskelige faktor.

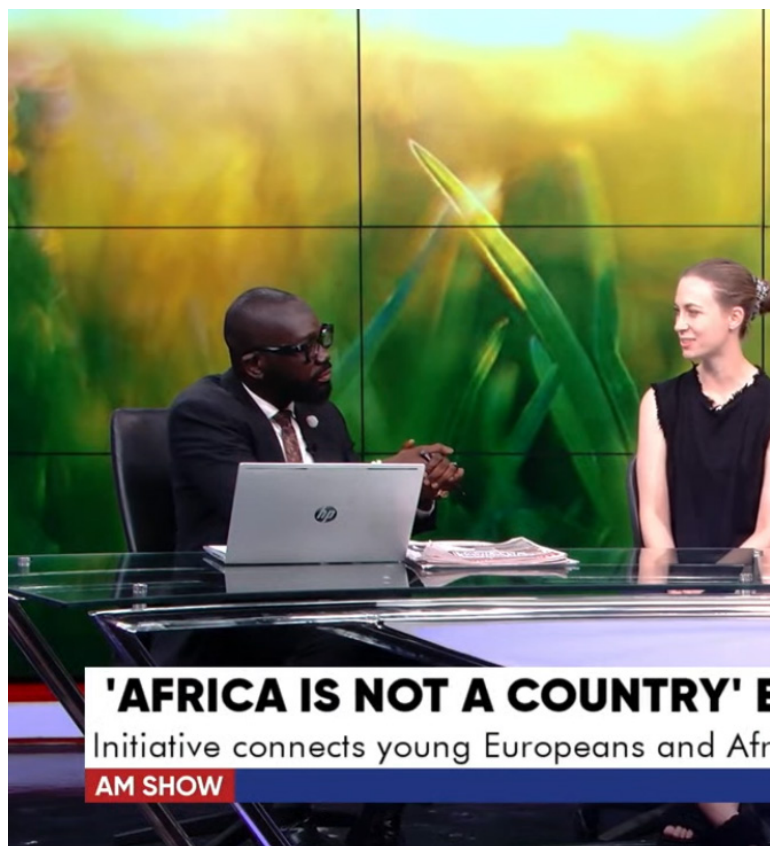
Den unge veluddannede ghanesiske generation er ved at tage over.

Hurra. Det er så godt for Ghana.

Dengang stod kvinder uden for bygningerne, når jeg inviterede til møder – i dag er de unge kvinder med i front og begyndt at sætte sig i chefstolene.

Nu er det dem, der er chefer og som bærer udviklingen videre på deres dejligt moderne, inddragende og visionære måde.

Verdens Bedste Nyheders studietur "Africa is not a country" med 16 danske journaliststuderende til et Ghana med så mange ressourcer og så mange skønne og dygtige mennesker fik mig helt op at flyve. De studerende var forrygende selskab. Nysgerrige,

'AFRICA IS NOT A COUNTRY' E

Initiative connects young Europeans and Afr

AM SHOW

undersøgende, fordomsfrie - og bare gode.
 Og det vi så, var i den grad fremtiden.
 Unge med holdninger og kampgejst. Youth
 Empowerment, idérigdom og flotte resultater.
 Oppe i Nordghana har School for Life lært 400.000 børn
 at læse og skrive og regne.
 SIMLI RADIO sender dagligt community radio lige så
 inddragende og i folkets tjeneste, som vi drømte om, da
 DR og DaniCom i sin tid hjalp os i gang med det projekt.
 Ghana Developing Communities Association - GDCA
 stråler som et fyrtårn – afholdt, respekteret og
 anerkendt for de stærke folkelige rødder kombineret
 med lysten til at eksperimentere og udvikle.
 YEFL-Ghana bygger unge op til fremtiden. Til at lede og
 til at skabe rum for unge. Og så går de forrest når det
 gælder klimatilpasning og ligestilling. Og Changing Lives
 in Innovative Partnerships- CLIP har udviklet en APP, der
 med kunstig intelligens kan hjælpe landmænd med at
 se, hvad der er galt, hvis afgrøderne mistrives.

Tænk sig alle de resultater og den udvikling som følge af
 det venskabsarbejde, som har vokset lige siden dengang
 med Ghana Venskab.

Ved ikke helt hvordan jeg skal lande igen?

Det er bare så meget optur at se verden blive bedre lige
 for øjnene af én.

Tak Dagbon og Ghana.

Tak alle dygtige udviklingsarbejdere og
 journaliststuderende. Den forgange uge var ren magi.

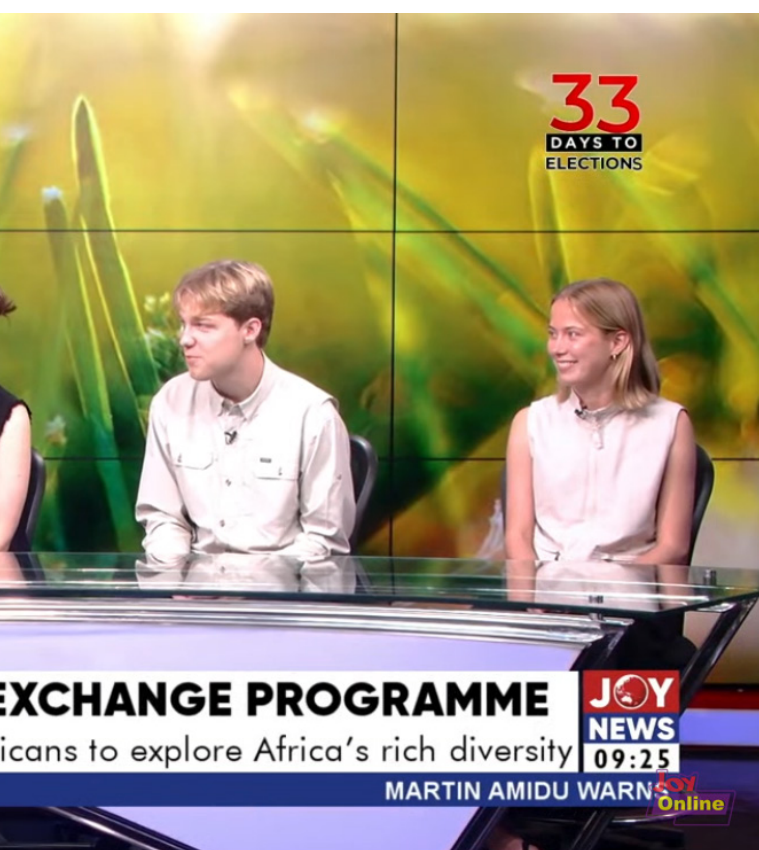
Wauww.

Thomas Ravn-Pedersen
 DIREKTØR FOR
 VERDENS BEDSTE NYHEDER

FRA GHANA VENSKAB TIL VERDENS BEDSTE NYHEDER

I dag direktør i Verdens Bedste Nyheder
 Tiden i Ghana blev skelsættende for Thomas Ravn-
 Pedersen, der efterfølgende uddannede sig til journalist.
 De sidste mange år har han arbejdet for Verdens Bedste
 Nyheder, hvor han i dag er direktør.

*Med på rejsen var også chefredaktør
 for Verdens Bedste Nyheder, Sophie
 Rytter Skjoldager. Undervejs besøgte
 holdet også den danske ambassade,
 ligesom de medvirkede i et nyhedsind-
 slag på tv-kanalen Joy News.*

*På ambassaden.
 Foto: Adaka Patience,
 Brutyante Media*

Ghana Venskab

Klosterport 4 C, 3. 8000 Århus C.

Støt Ghana Venskabs Klimafond

www.ghanavenskab.dk
/vær-med#klimafond

Afrika bidrager kun med 4% af den samlede udledning af CO₂. Alligevel betaler befolkningen i Afrika – og ikke mindst Nordghana – en høj pris med de klimaforandringer, der påvirker landbrug og dermed indtægt og fødevarer sikkerhed for i forvejen fattige familier.

I Ghana Venskab har vi vores egen klimafond, der støtter klimatilpasningsaktiviteter i Nordghana. Vi bidrager hvert år med mindst 10.000 kr. årligt til Klimafonden af egne midler, men vi har også brug for din hjælp.

I 2024-2025 vil midler fra vores klimafond gå til at opskalere aktiviteter i klimatilpasningsprojektet GoAdapt.

GHANA VENSKAB (GV)

SEKRETARIAT

Klosterport 4T, 3, 8000 Århus C, tlf. 61 41 71 52
Mail: gv@ghanavenskab.dk

MEDLEMSKAB

200 kr. om året (100 kr. for studerende), tegnes ved henvendelse til Sekretariatet eller ved at indbetale beløbet på 8401-1065459.

GHANA HÅNDSLAG

Ghana Håndslag udgives af Ghana Venskab.
Håndslag udkommer to gange årligt.
Kontakt redaktionen på ibsalomon8300@gmail.com.

REDAKTION

Inger Anneberg, Ib Salomon, Pia Asvig,
Thomas Grotkjær Nielsen og Birgitte Dahl.
Layout: Dahl Grafisk Design
Tryk: Grafisk Forum
Forsidefoto: Venligst udlånt af Oxfam
Oplag: 450 eksemplarer

WWW.GHANAVENSKAB.DK

FACEBOOK.COM/GHANAVENSKAB

Papir fra ansvarlige
kilder FSC C109833

Svanemærket tryksag
5041 0661 GP-Tryk A/S